

Rókur Dalsgaard, skrivur:

»Russara- for- skrek- ilsí«

Í seinastuni hevur eitt ó-hugnaligt fyrbrigdi tik-
ið seg upp í samfelag
okkara, ein rørsla, ið
mest minnir um tað, ið
fór fram niðri í Europa í
30-árunum, og sum var
ein beinleiðis orsök til
seinra heimsbardaga —
varð ið hvussu er brúkt til
at rættvisgera hetta
blóðbað.

Har varð miðvist sett í
gongd ein jagstran av
øllum, ið teir ráðandi
mettu vera »annarleið-
is«.

Hetta galt fyrst og
fremst jødar, kommun-
istar, suðurlendingar,
eysturlendingar og ann-
ars, sum tað hóvaði
hinum litla manninum
við yvirskeggjum. Har-
afturat vóru øll tey
hampafólk, ið dittaðu
sær at mótmæla ella ikki
vildu vera við í hesum
villa leiki, eisini tikið við
og steinað (gassað).

Og sum altíð í eina-
ræðislandum, so var poli-
tíð skipað um, so tað
kundi tæna áhugamá-
lum einaræðisharrans.

Ljót samanbering

Hetta var kanska ein
heldur ljót samanbering,
men tíverri ikki heilt
bertuvtið, um vit hava í
huga at henda øsing og
jagstran varð sett í
gongd av báðum teim
størstu hegðingum, og
sum samstundis bæði
eru stjórnbæð, og so-
stätt umboða tankar og
gerðir teirra stýranda.

Her hjá okkum er
henda jagstran vend
móti øllum russiskum
sjómönnum, sum av
púra náttúrligum grund-
um eru staddir her á
landi. Og øll vit, sum
mótmæla, ella ikki vilja
vera við í hesi skamm-
iliga jagstran, vera í
Dagblaðnum alt fyrri eitt
skýrd kommunistar, og
av sjálvum lögmanni út-
nevnd at vera hyster-
iskir russaraverjar (sjá
Dimmu 22. mai)

Henda øsing hevur
tvínni stevnunið: 1. at
sáa hatur og læra okkum
at hata aðra tjóð: 2. at
birta upp undir tann ótta
fyrri krigsvanda, sum vit
øll bera eitt sindur av í
barmi.

Annars er alt hetta
rættiliga ófatiligt, tí
samskipti okkara við
russar stavar heilt frá
fyrst í 50-árunum, og tá
sótu somu hegðingokkar
við ræðið, sum í dag
stýra hesum landi. Og
hevur hetta samskipti alt
síðan verið økt og
útbyggt til vit í dag,
fingið í lag av sitandi
samgongu, í stóran mun
gera skipasmíð fyrri hitt
velduga Sovjet.

Útlendskir sjómenn

Har útlendskir sjómenn í
stórum tali hópast í
fremmandari havn, er
tað væl vanligt, at bæði
líkt og ólíkt kann fara
fram. Føroyar hava
gjøgnum øldir verið vit-
aðar av útlendskum sjó-
mönnum í hóptali, og
hava hesir ikki altíð farið
fram við míkindum.
Løgregla og sýslumenn
munnu eiga tjúkkar
journalir yvir hververk og
ógerðir frá bretskum
trolarnönnum, norskum
línunönnum, ella dansk-
um marinarum o.s. fr.

Harfyri ganga vit ikki
og læra hvønn annan at
hata hesar tjóðir. Hvi í
viðverð skulu vit so
læra at hata russar?
Já, veitst tú, teir sýna
»løgna atburð«. Hvat
tað so annars er fyrri
nakað??

Tá so litið ítøkiligt er
at siga um hesar menn,
kann ein bert koma til ta
niðurstøðu at: Hesir eru
friðaligastu og mest
kurteisligu sjómenn, ið
enn eru komnir higar til
landa.

Føringar, sum heims-
ins mest siglandi fólk,
átta at verið teir fyrstu

at havt í huga, at hjá
sjómönnum í fremmand-
ari havn hevur tíðin
mangan fallið long og
leiðilig, og hevur tá verið
vanligt at finna uppá
okkurt at stytta sær
stundir við. Og man
hetta mangan, um viljin
er til staðar, kunna út-
leggjast sum »løgna at-
burður«.

Sjálvur havi eg eina-
ferð ligið fyrri akkeri, í 10
dagar út fyrri Ceylon, av
tí at verkfall var millum
lossingarmenn har.

Tíðin fall okkum long
og eitt og hvat var at
finna uppá. Ein dagin
flotaðu vit motorjolluna,
hon skuldi jú royndar-
siglast av og á, og sigldu
langa leið framvið Cey-
lons pálmaklæddu sand-
strondum. Løgdu fleiri
ferðir at landi, royndu at
práta við fólk í smá-
byggunum, tóku myndir
av øllum, alt frá bidd-
arum og til alvápnadar
løgreglumenn, ið annars
vóru bæði bliðir og týðir.
Telegrafisturin hevði eitt
frálíkt kykmyndatöl, so
hetta gjordist ein heilur
filmur. Og nú mundi eg
gloynt tað týðningar-
mesta: Vit høvdu eisini
kumpass við á ferðini.

Hóast Ceylon, eftir
okkara samfelagsupp-
fatán, var hálvur politi-
statur at rokna, so var
tað eingin, ið legði
okkum undir at fremja
njósnavirksom, ella
sýna »løgna atburð«.

Um nú russiskir sjó-
menn, ið her ganga og
keða seg, høvdu farið ein
líkandi túr t.d. kring
eysturoy, tá høvdu teir,
sum stóðan er í Føroyum
í dag, óivað verið hand-
tiknir fyrri »løgna at-
burð«.

Kumpassin

Eitt tað, sum mest
hevur verið frammi í
russarahetinum, og
sum skal prógva teirra
»løgna atburð«, er, at
teir eru sæddir berandi
eina kumpass. Mundu
ikki aðrar tjóðir hildið
tað verið lögna atburð,
um tey sóu føringar

drekkja av kumpass, sum
onnur drekkja av koppi
ella krússi??

Men hetta man hava
verið ein sonn ganda-
kumpass, tí hon fekk alt
at fara á gos, so sjálvt
sinniligr løgreglumenn
sáu trol á ljósum degi —
ella ljósari summarnátt
— sama ger.

Lúgv eina lygn

Sjálvt um hendingin við
kumpassini og russun-
um í Hoyvík langt síðan
er »upplárað«, sum
sakleys og fullkomiliga
ókriminell, so hava øs-
ingarbløðini hildið á við
at illgita og roynt at
givið hendingini ein ó-
hugnaligan dóm.

Her eru vit aftur við
eina gamla, men væl-
kenda propagandafarasu:
Lúgv eina lygn nógmikið
ofta og fólk trúgva tí at
enda.

Beriposin

Í tey umleið 30 ár, russar
eru komnir higar til
landa, hava teir javnan
verið ilitonktir fyrri at
reka njósnavirksom.
Um nakað hald er í
hesum eri eg ikki førur at
meta um, og dómini, ið
nýtt vera, eru ikki júst
yvirberisandi. T.d. er
stór øsing um, at teir eru
sæddir berandi ein beri-
posa við føroyakorti á,
hesir rekast sum kunn-
ugt, í stórum tali, í
okkara føgur náttúru.
Um teir nýttu posan at
fylla njósnavarilfar í, ella
teir nýttu hann sum
føroyakort, er tó ikki
týðiliga komið fram.
Men um russar í »virk-
semi« teirra hava tørv á
einum korti yvir føn-
oyskt sjó- ella landok, tí
kannu teir eins og tú
og eg — fara í bóka-
handlilin.

Verndarhondin

Annars kenst tað rætti-
liga lög, at hetta teirra
»virksemi« ótarnað kann
hava hildið fram í øll hesi
ár.

Vit fáa jú dagliga
floytað í oyruni, at vit
hava einki at óttast, tí

vit eru undir NATO's
veldigu verndarhond. So
at um nakað hald er í ill-
gitingunum um russara-
njósnan, má tað vera
loyvt at spyrja: Hvi er
so ikki ein einasti russi
handtíkin ella sendur av
landinum í øll hesi 30
ár?? Hetta kunnu
NATO-ovastarnir í
Mjerkadali og á Hoy-
víkstjørn óivað greiða
okkum frá.

Kavbáturin

Men ein dag linkaði
øsingin, tað tóktist sum
at nú var ovboðið hjá
fólki, og mótmælina í
bløðunum fóru so smátt
at vera við yvirlutan.
Men ósarnir vóru ikki
ráðleysir: Skundisliga
»uppfundu« teir ein kav-
bát á Skálafirði — og so
kundi hetin haldast fram.

Hesin kavbátur fær
ein mest at hugsa um
gamla orðatakið —
»Mangur sigur frá Ólavi
Kongi, sum ikki hevur
sæð hann.«

Um eg nú geri onkrum
órætt sum veruliga hevur
sæð kavbátin: Hvi fór
so NATO-verjan við
Føroyar ikki alt fyrri eitt
í holt við at jagstra henda
jassin?

Var tað: 1) Tí hann
ikki var til? 2) Tí teir
vistu, at hann ikki var
russiskur, men heldur
NATO-kavbátur, sum í
samband við russara-
søgurnar, var njósna-
ferð á Skálafirði?

Í leiðaranum í Dimmu
2/6, verður roynt at
slætta sjógv, og skava
útyvir ta russarahet,
teir sjálvir hava sett í
gongd.

Hetta kundi týtt
uppá, at menn, ið standa
Dimmu nær, eru við at
fáa politiskan fótakulda,
og skuldi hetta heldur
ikki verið so lögð. Tí
klókir og taktiskir poli-
tikarar, duga sjálvandi at
yvirskoða, at henda hetz
móti einum av okkara
týðandi handilspartnar-
um, í ólukkumáta kann
koma okkum aftur um
brekkur.

Um russar nú gerast

firtnir, sum ikki skuldi
verið at undrast á, tá
kemur nógv at leika hjá
okkum, ikki bert fyrri
arbeiði á Skála, men so
sanniliga kann hetta
eisini koma at kosta
okkum veiðirættindi á
fjarleiðum.

Hin beiski veruleikin

Aðrar og óhugnaligari
hendingar eru sam-
stundis farnar fram,
hendingar hvors orsök er
tað óhugnaliga krigs-
maskinarið í okkara
friðarlaga vesturheimi.
Og eru hesar hendingar
ein munandi ítøkiligari
hóttan enn hin heima-
gjörði russaravandin.
T.d. kom manningin á
einum føroyskum trolara
út fyrri ein sera álvars-
sama hending — vórðu
illa brendir av eitru-
gassi, meðan teir røktu
sitt friðarlaga arbeiði á
sjónum.

Hetta eiturgass er,
sum so mangt annað, ein
leivd frá 2. heimsbar-
daga, søkt til botns av
nazi-bølmennunum, tá
tap var í hendi.

Eftir stríðslok gjerd-
ust hesir somu týskarar
á undurfullan hátt okk-
ara sameindu, og eru í
dag grundstuðulin, ið
verja okkum skal móti
eystanvandinum.

Annars fekk henda
syndarlaga hending litla
umtali í hegðingunum
— mundi tað koma av at
ikki bar til at geva
russum skuldina?

Danskur útróðrabátur
verður rátt og brutalt
drigin til botns og menn-
inir sjólátast, meðan
lagsbrøður teirra hjálpa-
leysir hugdu at.

Heldur ikki henda
vanlukka fekk stórvægis
pressuumtali, men teir
fingu tó kroyst inn í
millum, at ein russiskur
kavbátur var sæddur
nærhendis t.v.s. 100
fjórðingar burtur.

2 tímar seinri kom
týskur kavbátur (okkara
sameindki) í danska
havn. Han segði seg
einki kenna til van-
lukkuna. Seinri kom tó
upp at hann ikki bert var
hin seki, men eisini var
rýmdu frá vanlukkuni,
uttan so mikið sum at
royna at veita hjálpa.

Hóast hesar vanlukk-
ur, og hóast týskarar
undir 2. heimsbardaga
vóru fleiri hundrað føn-
oyskum sjómönnum at
bana, so hata vit ikki,
miðvíst, hin vanliga
týskaran, fyrri tað, sum
pápar ella abbar teirra
gjørdu móti okkum og
fólki okkara.

So má ein spyrja:
Hvar er logikkurin, fyrst
at invitera russar higar
til handilssamarbeiði,
og tinað miðvíst læra Føn-
oya fólk at leggja teir
undir hatur og alskyns
illtanka.

